

سوال

ایام تشریق چه روزهایی است؟ این روزها چه ویژگی و برتری بر دیگر روزها دارند؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

ایام تشریق یعنی روز یازدهم و دوازدهم و سیزدهم ماه ذی الحجه. درباره‌ی فضیلت این ایام آیات و احادیثی وارد شده از جمله:

۱- الله متعال می‌فرماید:

وَأَذْكُرُوا اللَّهَ فِي أَيَّامٍ مَّعْدُودَاتٍ [بقره: ۲۰۳]

(و الله را در روزهایی معین یاد کنید).

این روزهای معین همان ایام تشریق است. این قول ابن عمر - رضی الله عنه - است که بیشتر علما بر همین رای هستند.

۲- پیامبر - صلی الله علیه وسلم - درباره‌ی ایام تشریق می‌فرماید: **این‌ها روزهای خوردن و نوشیدن و ذکر الله عزوجل است.** ذکر الله که در این روزها به آن امر شده بر چند نوع است:

از جمله: ذکر الله عزوجل در پی نمازهای فرض با تکبیر، که این نزد جمهور علما تا پایان ایام تشریق مشروع است.

و همچنین: ذکر الله با نام بردم از وی و تکبیر به هنگام ذبح قربانی، زیرا وقت قربانی تا پایان روزهای تشریق ادامه دارد.

و همینطور: ذکر الله عزوجل به هنگام خوردن و نوشیدن، زیرا مشروع در هنگام خوردن و نوشیدن این است که در آغاز **بسم الله** گوئیم و در پایان حمد پروردگار را به جای آوریم و **الحمدلله** گوئیم. و در حدیث آمده است که پیامبر - صلی الله علیه وسلم - فرمودند: **همانا الله عزوجل از بنده خشنود می‌شود که غذا را بخورد و او را برای آن حمد گوید و نوشیدنی را بنوشد و او را برایش حمد گوید** به روایت مسلم (۲۷۳۴).

و از جمله: ذکر پروردگار با تکبیر در هنگام رمی جمار در ایام تشریق که این مخصوص حجاج است.

و همچنین ذکر مطلق، زیرا ذکر بسیار در این ایام تشریق مستحب است، و عمر - رضی الله عنه - در خیمه‌اش در منی تکبیر می‌گفت و مردم با شنیدن تکبیر او تکبیر می‌گفتند و اینگونه منی از صدای تکبیر مردم به لرزه می‌افتاد، و الله متعال می‌فرماید:

فَإِذَا قَضَيْتُمْ مَنَاسِكَكُمْ فَادْكُرُوا اللَّهَ كَذِكْرِكُمْ آبَاءَكُمْ أَوْ أَشَدَّ ذِكْرًا فَمِنَ النَّاسِ مَن يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلْقٍ (۲۰۰) وَمِنْهُمْ مَّن يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ [بقره: ۲۰۰ - ۲۰۱]

(پس چون مناسک [حج] خود را انجام دادید همانگونه که پدران خود را به یاد می‌آورید یا با یاد کردنی بیشتر، الله را به یاد آورید، و از مردم کسی است که می‌گوید پروردگارا به ما در همین دنیا عطا کن و حال آنکه برای او در آخرت نصیبی نیست (۲۰۰) و برخی از آنان می‌گویند: پروردگارا در این دنیا به ما نیکی عطا کن و در آخرت [نیز] نیکی عطا کن و ما را از عذاب آتش دور نگه دار).

بسیاری از سلف دعای بسیار را در ایام تشریق مستحب دانسته‌اند.

همچنین رسول الله - صلی الله علیه وسلم - فرموده است: **این‌ها روزهای خوردن و نوشیدن و ذکر الله عزوجل است که این نشان می‌هد خوردن و نوشیدن در ایام عید به هدف یاری جستن برای ذکر الله متعال و طاعت اوست و این خود از کمال شکر نعمت است که از آن برای انجام طاعات بهره بریم.**

الله متعال نیز در کتاب خود به خوردن از پاکی‌ها و شکر امر نموده، بنابراین کسی که از نعمت‌های الله در راه معصیت او بهره برد به نعمت الله کفر ورزیده و به جای شکر، راه کفران را پی گرفته که این کارش شایسته‌ی از بین رفتن نعمت‌ها است، چنانکه شاعر گفته است: **اگر در نعمتی هستی مواظبش باش، زیرا گناهان نعمت‌ها را از بین می‌برد، و با شکر خداوند بر دوام آن بیفزای، که شکر نعمت مصیبت‌ها را از بین می‌برد.**

۳- پیامبر - صلی الله علیه وسلم - از روزه گرفتن این روز نهی نموده و فرموده است: **این ایام را روزه ندارید، زیرا این‌ها روزهای خوردن و نوشیدن و یاد الله عزوجل است** به روایت احمد (۱۰۲۸۶). آلبانی در سلسله الصحیحة (۳۵۷۳) آن را صحیح دانسته است.

مراجعه نمایید به **لطائف المعارف** ابن رجب (۵۰۰).

خداوندا ما را برای انجام طاعات یاری ده و در هنگام وفات پایداری عطا کن و ما را شامل رحمت خود بگردان ای کسی که عطایت گسترده است و بخششت فراگیر. والحمدلله رب العالمین.